

Sygn. akt IV CSK 404/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa Spółdzielni Mleczarskiej „M.(...)” w G.

przeciwko N.(...) Spółce z o.o. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 stycznia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 maja 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Spółdzielnia Mleczarska „M.(...)” w G. wniosła o zasądzenie od „G.(...)” Polska sp. z o.o. w W. kwoty 234.134,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem nieuregulowanych należności za zakupione u niej artykuły mleczarskie. Nakazem

zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 8 listopada 2006 r. Sąd Okręgowy w B. uwzględnił roszczenie. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wносиła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2007 r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 129.020,62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2006 r., umorzył postępowanie w części dotyczącej zapłaty kwoty głównej w wysokości 105.113,96 zł oraz ustawowych odsetek od kwoty 234.134,58 zł za okres od 3 do 9 listopada 2006 r., zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 11.709 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej, kwotę 7.215 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 3.900 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego oraz nakazał zwrot powódce ze Skarbu Państwa kwoty 60 zł z tytułu nadpłaconej opłaty sądowej.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana nabyła od powódki artykuły mleczarskie, za które wystawiono 12 faktur VAT na łączną kwotę 234.134,58 zł (wraz z odsetkami za zwłokę do dnia 3 listopada 2006 r. na kwotę 1.721,57 zł) i nie uregulowała tej należności. Podkreślił, że pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie kwestionowała faktu zakupu artykułów mleczarskich, a ponadto w trakcie procesu wycofała się z zarzutu potrącenia należności wynikających z czterech faktur VAT, które dotyczyły świadczonych przez Spółkę „G.(...)” na rzecz Spółdzielni „M.(...)” usług marketingowych i logistycznych. Dopiero w trakcie postępowania pozwana zakwestionowała fakt sprzedaży towarów przez powódkę oraz zgłosiła szereg wniosków dowodowych dotyczących wykonania na rzecz „M.(...)” usług marketingowych i logistycznych oraz skuteczności i zasadności dokonanych potrąceń. W ocenie Sądu Okręgowego, zarzuty te oraz wnioski dowodowe uległy prekluzji i jako takie podlegały oddaleniu. Sąd Okręgowy podkreślił również, że pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie tylko nie kwestionowała faktu zawarcia umowy, dostarczenia towarów, wierzytelności przysługującej powódce z tytułu nieopłaconych faktur za zakup towarów ani też samych faktur, terminów ich płatności oraz kwot w nich wskazanych, ale wręcz przyznała, że opłaciła należności przysługujące powódce, a także potrąciła względem niej własne wierzytelności. Wynika z tego, że miała pełną świadomość faktu istnienia zarówno umowy, jak i długu względem powódki, co z kolei pozwala na przyjęcie, że pomiędzy stronami doszło do skutecznego zawarcia umowy dostawy (art. 605 k.c.), a pozwana nie uregulowała wszystkich wynikających z wykonania tej umowy należności. Na marginesie jedynie Sąd dodał, że nie mógłby zostać uwzględniony zarzut potrącenia, gdyż pozwana

nie wykazała ani przesłanek kompensacji wynikających z art. 498 § 1 k.c., a zwłaszcza nie udowodniła, że strony łączyła umowa o świadczenie usług marketingowych i logistycznych, ani też zasad i warunków świadczenia tych usług oraz sposobu wyliczenia wynikających z nich należności.

Pozwana wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Powódka złożyła zaś zażalenie na zawarte w punkcie III wyroku rozstrzygnięcie o kosztach.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 maja 2007 r. zmienił zaskarżony wyrok w pkt III w ten sposób, że podwyższył zasądzoną na rzecz powódki kwotę z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z 7.215 zł do 10.815 zł, oddalił apelację pozwanej oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej. W uzasadnieniu podkreślił, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, a dokonane ustalenia znajdują należyte odzwierciedlenie w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie budzi najmniejszej wątpliwości, iż poprzedniczka prawna pozwanej nabyła od powódki artykuły mleczarskie, okoliczności tych pozwana zarówno w sprzeciwie, jak i w zażaleniu nie kwestionowała.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie doszło do zarzucanego przez pozwaną naruszenia art. 451 § 1 k.c. Decyzja w kwestii zarachowania należy bowiem do dłużnika, który uczynił to w odniesieniu do 5 faktur.

Nie doszło również, według Sądu Apelacyjnego, do zarzucanego naruszenia art. 299 w związku z art. 230 k.p.c. Powódka wykazała fakt sprzedaży na rzecz poprzednika prawnego pozwanej artykułów mleczarskich. Pozwana zaś nie kwestionowała tego w trakcie postępowania przed Sądem Okręgowym, dopiero w ostatniej fazie procesu stanowisko pozwanej uległo w tej mierze modyfikacji, przy czym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, jest to stanowisko prezentowane jedynie na użytek niniejszego postępowania. Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie negowała faktu dostarczenia przez powódkę artykułów mleczarskich w kwocie dochodzonej pozwem, zgłosiła jedynie zarzut potrącenia, co oznacza, że nie kwestionuje dochodzonej wierzytelności, lecz przedstawia do potrącenia swoją wierzytelność. Jednocześnie wskazać należy na to, że pozwana nie wykazała zasadności zgłoszonego zarzutu. Przepis art. 230 k.p.c. wiąże się z obowiązkiem pozwanej wdania się w spór i złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych. Uznanie faktów za przyznane w sytuacji, gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń

strony przeciwnej o faktach, może mieć zastosowanie tylko wówczas, gdy Sąd ma na względzie wyniki całego postępowania. W niniejszej sprawie wskazana sytuacja nie miała miejsca, bowiem już w odpowiedzi na sprzeciw strona pozwana odniosła się do wszystkich okoliczności faktycznych, zaś fakt późniejszej zmiany stanowiska nie jest, w ocenie Sądu Apelacyjnego, skuteczny w sytuacji przyznania okoliczności związanych z łączącym strony stosunkiem prawnym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, iż wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwaną są spóźnione i z tych względów pominął je. Wprawdzie art. 503 § 1 k.p.c. nie zawiera obowiązku podania wszelkich twierdzeń i dowodów pod rygorem utraty prawa ich powoływania w toku dalszego postępowania, a traktuje jedynie o obowiązku przedstawienia zarzutów przeciwko żądaniu pozwu oraz wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów na ich potwierdzenie. Jednakże, w ocenie Sądu Apelacyjnego, obowiązek taki obciąża powódkę występującą z żądaniem wszczęcia postępowania, a zatem brak jest jakichkolwiek racjonalnych powodów, by nie obciążał pozwaną w ramach zasady równości stron procesowych, zwłaszcza w sytuacji, gdy powódka występuje z żądaniem w postępowaniu rozpoznawczym, zaś sprawa podczas badania przez przewodniczącego zostaje zakwalifikowana do postępowania upominawczego. Ponadto Sąd Okręgowy pominął dowody w postaci zeznań świadków wskazanych przez pozwaną na okoliczność wykonania usług marketingowych, zaś pozwana nie wykazała tego, że strony zawarły w tej kwestii porozumienie, nie wykazała też w stosownym czasie zasad zawartego postanowienia, zaś świadkowie mieli zeznawać jedynie na okoliczność wystawiania przez pozwaną faktur VAT. Nie został też wykazany zakres wykonanych przez pozwaną usług i kwestii tej nie dotyczyły wnioskowane dowody.

Nie doszło także do zarzucanego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., zaś uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera zarówno ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których oparł się, oraz przyczyn, dla których innym odmówił wiarygodności.

Sąd Apelacyjny uznał natomiast zasadność zarzutu naruszenia art. 605 k.c. Wbrew bowiem stanowisku Sądu Okręgowego, należy przyjąć, iż strony łączyła umowa sprzedaży. W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, iż powódka zobowiązała się na żądanie pozwaną wytworzyć określone rzeczy, ale dokonywała sprzedaży produkowanych przez siebie wyrobów na rzecz pozwaną. Wspomniane uchybienie Sądu Okręgowego nie miało jednak żadnego wpływu na treść

wydanego w sprawie orzeczenia.

Sąd Apelacyjny uwzględnił zażalenie powódki na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 745 § 1 k.p.c.

Pozwana w skardze kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 479¹⁴ § 2 w związku z art. 503 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 marca 2007 r.) oraz art. 229 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 479¹⁴ w związku z art. 503 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 marca 2007 r.) należy podkreślić, że Sądy obu instancji przyjęły, iż w postępowaniu gospodarczym pozwany już w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym, tak jak w odpowiedzi na pozew, powinien zgłosić wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody, pod rygorem utraty prawa ich powoływania w toku postępowania. Taka wykładnia art. 479¹⁴ w związku z art. 503 k.p.c. doprowadziła, zdaniem pozwanej, do pominięcia wnioskowanych przez nią dowodów. Znajduje ona aprobatę w niektórych wypowiedziach w piśmiennictwie, jest wszakże niezgodna z powołanymi w skardze kasacyjnej wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 363/02 (OSP 2004, nr 11, poz. 142) i z dnia 25 lutego 2005 r., II CK 434/04 (OSNC 2004, nr 11, poz. 142) oraz z odwołującym się do nich wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 stycznia 2006 r., I ACa 1261/05. W wymienionych wyrokach Sąd Najwyższy dopuścił możliwość powołania przez pozwanego w sprawie gospodarczej w postępowaniu upominawczym zarzutów przedawnienia roszczenia i potrącenia. Nie można wszakże pominąć, również wskazanego w skardze kasacyjnej, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2005 r., IV CK 152/05 (niepubl.), w którym podkreślono, że pozew w sprawie gospodarczej, kwalifikującej się do rozpoznania w postępowaniu upominawczym, powinien odpowiadać także wymaganiom przewidzianym w art. 479¹² § 1 k.p.c.

Zgodzić się zatem należy ze skarżącą, że w rozważanym zakresie istnieje rozbieżność w orzecznictwie. Jednakże, nawet uznając trafność rozważanego zarzutu naruszenia art. 479¹⁴ w związku z art. 503 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 marca 2007 r.), należy przyjąć, że musi on być rozpatrywany łącznie z kolejnym zarzutem podniesionym w skardze kasacyjnej, mianowicie naruszenia art. 229 k.p.c., zgodnie z którym nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Wskazanie takiego

zarzutu jest jednakże niedopuszczalne, ponieważ dotyczy ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.